

Datum
2017-11-21
Handläggare
Jonas Svensson

Diariernr
1770-17
Direkt
010-698 60 22

Mottagare
Enligt sändlista

Remiss gällande Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2017-xx om kartläggning och analys av ytvatten enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

– sammanfattning av remissvar och bemötande

Bakgrund och syfte

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) avser att revidera Naturvårdsverkets (NVs) föreskrifter om kartläggning och analys.

De föreslagna förändringarna syftar till att tillgodose behov om en fungerande informationsstruktur som behövs inom vattenförvaltningen, och i vidare mening all vatteninformationshantering samt till att underlätta leverans av information som kommissionen behöver för att följa upp och utvärdera hur Sverige genomför direktiv 2000/60/EG, Vattendirektivet.

Behovet av översyn avseende främst vattenförvaltningens digitala informationsstruktur inkluderat ID-sättning av vattenförekomster, indelning av vattenförekomster samt typtillhörighet har diskuterats i olika former och forum med berörda aktörer och tidiga synpunkter har i största möjliga utsträckning beaktats i den slutliga remissversionen.

Delar av arbetet har genom myndighetsövergripande projektet redan initierats av berörda instanser med stöd av HaV (HaV PM om ställningstagande ID-sättning 2016-01-25). Förslaget om reviderad typtillhörighet för sjöar och vattendrag har föregåtts av en forskningsutredning där representanter från VM och länsstyrelserna varit involverade (Drakare, S. 2014).

Uppdatering av föreskrifterna inkluderar även förtydliganden kring definitioner och krav samt justeringar av rent redaktionell karaktär, inkluderat inflyttning av bilagor till föreskriftstext.

NVs föreskrifter överförs genom revideringen till föreskrifter i HaVs HVMFS-serie.

Bemyndigande

HaV har tagit fram förslag till föreskrifter med stöd av 3 kap. 4 § och 9 kap. 3 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Ikraftträdande

Föreskrifterna avses träda i kraft, efter att beslut har fattats om att upphäva ovan nämnda Naturvårdsverkets föreskrifter som ska ersättas, och företrädesvis den 1 januari 2018.

Förändringar som föreslagits i remissversionen av de nya föreskrifterna

- Reviderad ID-sättning vilket genomförs för att tillgodose behov om en fungerande informationsstruktur samt för att underlätta informationsutbytet mellan intressenter inom vattenförvaltningen.
- Reviderad indelning av typtillhörighet till att vara nationellt harmoniserad och sammanhållen för sjöar och vattendrag vilket också möjliggör för EU:s behov att jämföra ekosystemens utveckling.
- Ändring av principerna för indelning av vattenförekomster bl.a. till att omfatta sjöar ner till 0,5 km² istället för som tidigare 1 km² för anpassning till EU-krav.
- Tidigare vattenförekomster kategoriserade som övergångsvatten överförs till kategorin kustvattenförekomster. Införande av tidigare Bilaga 4 "Hantering av data om ytvattenförekomster" innefattande "Kriterier för indelning av ytvattenförekomster", och Bilaga 2 "Kriterier för indelning av limniska typer" samt tabell i bilaga 3 "Indelningskriterier för kustvatten och vatten i övergångszon" i löpande text i föreskrifterna har gjorts för att skapa bättre överblick över innehållet i föreskrifterna.
- Införande av ny paragraf om gruppering av ytvattenförekomster (7 §) för bättre överensstämmelse med gällande krav samt i syfte att tydliggöra att vattenförekomster inte behöver gränsa till varandra för att kunna grupperas.
- Införande av ny paragraf om riskbedömning (9 §) i syfte att förtydliga detta steg i vattenförvaltningen.
- Revidering av bestämmelser om mänsklig verksamhets påverkan på ytvattenförekomster, ekonomisk analys (10 §), och datahantering för förtydligande samt bättre överensstämmelse med gällande krav.
- Införande av ny paragraf om register över utsläpp och spill (12 §) för att tydliggöra vilka uppgifter som behöver sammanställas.

- Införande av paragrafer rörande tillhandahållande av och format för redovisning av uppgifter (18 och 19 §§). För närmare bestämmelser om redovisning av uppgifter i förvaltningsplaner och åtgärdsprogram gäller HaVs föreskrifter och allmänna råd (HVMFS 2015:34) om förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för ytvatten enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Förslag till reviderade föreskrifter remitterades den 23 maj 2017 till 42 myndigheter, länsstyrelser och institutioner med svarstid till den 15 juli 2017. Inga remissinstanser begärde uppskov med svarstiden. Yttranden om remissens innehåll har lämnats från totalt 32 instanser medan 8 instanser meddelat att de avstår att yttra sig alternativt inte haft några synpunkter.

HaV vill till alla remissinstanser rikta ett tack för värdefulla och konstruktiva kommentarer och synpunkter. HaV har försökt att på ett så bra sätt som möjligt att ta tillvara kommentarer och synpunkter i en bearbetad version av föreskrifterna.

HaV har i hanteringen av remissvaren beslutat att inledningsvis sammanställa och sammanfatta synpunkter som remissinstanserna särskilt lyft fram som angelägna att meddela i sina yttranden. På detta följer en kortare sammanställning över specifika synpunkter från remissinstanserna på respektive bestämmelse och hur de beaktats av HaV.

Synpunkter från de fem vattenmyndigheterna (VM) har generellt varit av sådan likartad lydelse att de i texten hanteras som från en remissinstans.

HaV har i förenklande syfte tagit sig friheten att nyttja allmänt kända förkortningar och akronymer för att underlätta läsningen och minska omfattningen av texten.

Allmänna synpunkter

Remissinstanserna: Ett antal remissinstanser har uttryckt sig positiva eller tillstyrker att HaV reviderar föreskrifterna om kartläggning och analys av ytvatten. Ingen remissinstans har uttryckt sig negativ till att revideringen genomförs. NV uttrycker i sitt yttrande att de ser positivt på att det pågår ett arbete med att ta fram nya föreskrifter som ersätter NVs föreskrifter. NV menar också att det är av grundläggande betydelse att de nya föreskrifterna får ett tydligt innehåll, inte minst mot bakgrund av att de nya föreskrifterna kommer att utgöra en väsentlig del av det svenska genomförandet av ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) samt att det också är angeläget med

en stabil grund för det fortsatta vattenförvaltningsarbetet. NV och även VM uttrycker behov av att ytterligare tydliggöra innehållet i flera av bestämmelserna i förslaget till nya föreskrifter. I sina yttranden lämnar NV och VM i förekommande fall förslag på sådana förbättringar. Ett flertal andra instanser har lämnat värdefulla förslag på förbättringar och förtydliganden i föreskrifterna.

VM föreslår också att HaV bör överväga att slå ihop dessa här aktuella föreskrifter med HaVs föreskrifter HVMFS 2013:19 alternativt ändra namnet till Karakterisering som bättre kopplar till ramdirektivets bilaga II. Föreskrifternas namn hänvisar till "Kartläggning och analys", vilket kan och förväxlas med innehållet i föreskrifterna HVMFS 2013:19 som avser klassificering och miljö kvalitetsnormer och det som vattenförvaltningen i allmänhet avser med kartläggning och analys.

Kommentar: HaV håller med NV om behovet av tydliga föreskrifter mot bakgrund av att de nya föreskrifterna kommer att utgöra en väsentlig del av det svenska genomförandet av ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) och en stabil grund för det fortsatta vattenförvaltningsarbetet. HaV avstyrker dock förslaget att denna föreskrift ska slås ihop med HVMFS 2013:19 om klassificering och miljö kvalitetsnormer. De två föreskriftssamlingarna styr i sina utformningar upp olika arbetsmoment i genomförandet av vattendirektivet. Uppdelningen i två skilda föreskriftssamlingar understryker behovet och nödvändigheten av att dessa moment särskils och följs i korrekt ordning för att garantera att vattendirektivets logiska ordning och syften säkerställs. Uppdelningen är också i överensstämmelse med den uppdelning i arbetsmoment som återfinns i 3 kap. respektive 4 kap. förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Remissinstanserna: SGU uttrycker en generell synpunkt att texten i några delar av föreskrifterna bättre kunde ha synkroniserats mot SGUs föreskrifter om kartläggning och analys i de delar som nästan är identiska vilket skulle underlätta tillämpning för dem som både hanterar ytvatten och grundvatten inom vattenförvaltningen.

Kommentar: HaV har i så stor utsträckning som möjligt försökt att harmonisera föreskrifterna kring ytvattenförekomster till motsvarande för grundvatten.

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser, inkluderat NV och VM, uttrycker behov om att förtydliga 8 och 9 §§ om identifiering av påverkan/betydande påverkan och riskbedömning samt även de definitioner i 3 § som förtydligar 8-9 §§. Det uttrycks också ett behov av vägledning avseende dessa paragrafer.

Kommentar: HaV har generellt beaktat dessa synpunkter och har för dessa paragrafer och definitioner förtydligat texten, strukit missledande formuleringar samt utvecklat härledning till annan lagstiftning.

Remissinstanserna: Ett flertal instanser främst VM och länsstyrelser uttrycker för indelning av vattenförekomster, ID-sättning, typtillhörighet, gruppering av vattenförekomster samt påverkans- och riskbedömning behov av vägledning med tydliga exempel kring de olika delarna av föreskrifterna för likvärdig tillämpning inom landet. SGU menar att bilagorna till föreskrifterna med fördel kan läggas i vägledning med länkar till officiella versioner av GIS-filer för limniska ekoregioner och typområden finnas.

Kommentar: HaV beaktar pågående behovet av vägledningar avseende ett flertal av föreskrifterna. Detta omfattar vägledningar med koppling till föreskrifterna inkluderat ”Identifiering av mänsklig verksamhets betydande påverkan och riskbedömning av ytvattenförekomster samt ”Påverkansanalys och riskbedömning av miljögifter inom vattenförvaltningen”. Båda dessa vägledningar har utvecklats i harmonisering med de reviderade föreskrifterna. HaV identifierar även behov av ytterligare vägledningar/skrivelser för att förtydliga föreskrifterna bl a identifiering av vattenförekomster.

Remissinstanserna: Några länsstyrelser antar att revideringen kan få relativt stora konsekvenser i form av arbetsbelastning när samtliga vattenförekomster ska få förnyad typtillhörighet. Direkta kostnader kan också uppstå ifall nya data måste tas fram.

Kommentar: HaV avser stödja arbetet med att utverka nya typtillhörigheter för ytvattenförekomsterna främst genom riktade insatser för att ta fram nationellt täckande data för vattendraglutning samt insatser för skapa underlag för beräkning av medeldjup för sjöar.

Remissinstanserna: Det finns en risk att tillräckligt dataunderlag kommer att saknas och att typindelningen inte går att genomföra för samtliga vattenförekomster.

Kommentar: Se HaVs kommentar ovan.

Sammanställning av synpunkter och ändringar i remissen

I syfte att förtydliga föreskrifterna utifrån remissinstansernas synpunkter och synpunkternas karaktär har mindre och ibland mera omfattande

justeringar genomförts i samtliga paragrafer i föreskrifterna i relation till remissversionen. Detta innefattar även ändringar mer av redaktionell karaktär. Se nedan sammanställning där paragraferna nedan syftar på den numrering som varit aktuell i remissversionen.

Definitioner

- **3 §**

Remissinstanserna: Flera instanser, främst NV, har haft synpunkter på logiken avseende vilka uttryck i föreskrifterna som har definierats samt att ett flertal tekniska termer och uttryck i föreskrifterna inte har definierats under 3 §. Definitionen av Attributdata har uppfattats som lång och svårbegriplig av flera remissinstanser.

Avseende definitionen av betydande påverkan menar NV att definitionen bör ses över när det gäller de bestämmelser där detta uttryck används. Mot bakgrund av att definitionen innefattar uttrycket risk blir t.ex. bestämmelsen i 9 §, i vilken denna definition används, svårläst. Vidare, menar NV, skulle formuleringen ”eller tillsammans med övrig påverkan” i denna definition kunna förtydligas, t.ex. genom att i stället använda formuleringen ”i form av samlad påverkan från en viss typ av källa”. Nuvarande formulering kan uppfattas som att vilken liten påverkan som helst kan läggas samman med all annan påverkan och därigenom uppnå gränsen för vad som bör betraktas som betydande påverkan.

Kommentar: HaV har i denna paragraf utgått från ursprungsdokumentet men har utifrån inkomna synpunkter gjort en begränsad översyn av systematiken, tydliggjort vissa definitioner samt lagt till men även tagit bort vissa definitioner samt vissa tekniska termer då det funnits tydliga motiv för detta. En samstämmighet med definitionerna i SGU 2013:1 har beaktats. Avvikelse i definitionen av riskbedömning i relation till förståelse i texten i 9 § har justerats genom ändringar i 9 §.

Definitionen av Attributdata har tagits bort då betydelsen av detta framgår direkt under 14 § genom vad som omfattas av ”attribut”.

HaV har visserligen förtydligat definitionen av betydande påverkan samt kopplat den till 4 kap VFF men menar att nuvarande formulering är helt enligt rådande CIS Guidance document no 3. Yttrandets sista mening ”att vilken liten påverkan som helst kan läggas samman med all annan påverkan och därigenom uppnå gränsen för vad som bör betraktas som betydande påverkan” är just så, enligt HaVs uppfattning, betydande påverkan bör tolkas; att all mänsklig påverkan beaktas.

I definitionen av betydande påverkan har ”...sådan påverkan...” ändrats till ”...sådan effekt...” för bättre samstämmighet till vattendirektivets Bilaga II 1.5 *Assesment of impact* och både för att benämna det som sker enligt bilaga II 1.4 och 1.5. Därmed undviks att ”påverkan” används i två något olika betydelser. Effekt på miljön ingår även i Miljödepartementets terminologi för SOU-definition av miljöövervakning.

Definitionen av ”Identifiering av påverkan” har tagits bort med hänvisning till förtydligade i 8 §.

Definitionen av ”Potentiellt betydande påverkan” har tagits bort då det inte längre finns med som begrepp i föreskrifterna.

Under definitionen av ytvattenkategori lämnas ”vatten i övergångszon” kvar. Även om denna kategori vatten inte idag finns representerad i Sverige kan det inte uteslutas att kategorin kan bli aktuell i framtiden.

Kommentarer från remissinstanserna som rör behov av förtydligade definitioner eller nya definitioner såsom statusklass, unik identitet, punktkälla, baslinjen har inte beaktats då dessa begrepp finns definierade eller förtydligade i annan lagstiftning alternativt kommande vägledning.

Kriterier för indelning av ytvattenförekomster

- **4 §**

Remissinstanserna: Synpunkter har inkommit från NV på att principerna för indelning av ytvattenförekomster bör preciseras vad gäller möjligheter och begränsningar att slå samman vattenförekomster för att begränsa antalet. Detta menar NV, gäller inte minst begreppet ”relevant skala”. Från VM har samtidigt, i kontrast till NV yttrande, uttryckts behov om att ytterligare strecksats behöver läggas till om möjlighet att utifrån andra relevanta kriterier eller behovsprövning avgränsa ytterligare ytvattenförekomster.

Kommentar: HaV menar att någon skala eller nedre storlek för en ytvattenförekomst inte finns reglerat i vattendirektivet ej heller preciserat i något EU Guidance document. NV har i skrivelse från 2007 (2007-05-09) däremot öppnat upp för att små vattenförekomster kan pekas ut om de t ex påverkar en större. För att hantera många ytvattenförekomster rekommenderas att medlemsstaten använder sig av gruppering för de olika stegen i vattenförvaltningen t ex bedömning av påverkan, klassificering och övervakning.

Även om det inte finns ett egenvärde i en alltför fin indelning av ytvattenförekomster, som skulle kunna hanteras genom gruppering,

finns det emellertid ett stort värde i att principerna för indelning ser likartade ut ur ett nationellt perspektiv (och inte bara över det enskilda vattendistriktet som anges i EU guidance document No 2). Detta understryks tydligt i NVs skrivelse från 2007. Så kan konstateras är inte fallet idag då det finns en övergripande skillnad i hur vattenförekomsterna har pekats ut i de norra vattendistrikten i relation till de södra distrikten vilket leder till svårigheter i prövningsärenden, utpekande av kraftigt modifierade vatten mm då vattenförekomsterna i de norra distrikten uppfattas av både myndigheter och verksamhetsutövare som fragmentiserade. Målsättningen för VM framöver bör vara att principerna för hur vattenförekomsterna har indelats ska bygga på likartade principer över landet. HaV har mot bakgrund till ovanstående lagt till en sista strecksats under 4 § som möjliggör för utpekande av mindre ytvattenförekomster där skäl finns, men samtidigt att en alltför fin indelning måste undvikas som kan uppfattas som fragmentisering till mindre enheter. Detta hindrar t ex inte en delning av en vattenförekomst men det bör hindra att en mindre andel vattenyta runt t ex en enskild verksamhet eller en punktkälla pekas ut vilket i det enskilda fallet, som HaV menar, skulle utgöra en fragmentisering av den ursprungliga vattenförekomsten.

Genom tillägg av en sista strecksats som anger att mindre vattenförekomster kan aggregeras till större möjliggörs också hopslagning av utpekade vattenförekomster.

Vidare har i denna bestämmelse beaktats synpunkter som rör strukturella och redaktionella ändringar. Uttrycket ”i relevant skala” har emellertid behållits då det härrör från NVs skrivelse från 2007 samt också ger utrymme för att ytvattenförekomster i framtiden kan baseras på annan skala (utan att det för den saken blir fler förekomster) och då mera beskriver vattendragens naturliga sträckning vilket inte skala 1:250 000 gör. Under tidigare fjärde strecksatsen i 4 § har inte beaktats synpunkt från NV på ökad precisering för att undvika hänvisning till Havsområdesregistret. När det gäller Havsområdesregistrets status så anser HaV att det är ett väl inarbetat begrepp och en del av Svenskt vattenarkiv (SVAR) förvaltad av SMHI.

Tilldelning av identitet

- 5 §

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser, inkluderat NV och VM, har under denna bestämmelse framfört synpunkter med önskemål om förtydliganden, samt ändringar av strukturell och redaktionell karaktär.

NV undrar om det är VM som förfogar över att uppgifterna om vattenförekomsternas identiteter lagras i Svenskt Vattenarkiv (SVAR). NV menar vidare att det bör framgå att SMHI ansvarar för SVAR och eventuellt författningskrav på detta bör anges i bestämmelsen. VM uttrycker synpunkter på att kravet på tilldelning av identiteter för ytvattenförekomster är så löst formulerat så att det kan avse tidigare, nuvarande och framtida förekomster. VM m fl remissinstanser anser också att kravet på populärnamn bör strykas och menar att värdet av populärnamn, som en tredje formell obligatorisk identitet, är begränsat då behovet av formella och obligatoriska identiteter uppfylls av UUID och VattenID.

Ett antal remissinstanser har påpekat betydelsen av att tillsättning av identiteter harmoniseras så långt möjligt med motsvarande processer genom andra myndigheters försorg, t ex ny id-sättning av nationella stationsregistret.

Kommentar: HaV har förtydligat att det är VM som ska uppdra åt SMHI att för utpekade ytvattenförekomster tilldela och lagra identiteter.

Hänvisningen till SMHIs databas SVAR (svenskt vattenarkiv) har tagits bort från föreskrifterna då tydligt författningskrav om upprätthållande av denna databas saknas. SMHI har till stor del byggt upp SVAR tillsammans med och ibland på uppdrag av andra myndigheter. SMHI ajourhåller SVAR och vattenförekomster dels för att fullgöra sitt uppdrag enligt SMHI:s instruktion (2009:974) ifråga om ”förvalta och utveckla den hydrologiska infrastrukturen” och ”inhämta och förmedla kunskaper om landets hydrologiska förhållanden”, dels på uppdrag av andra myndigheter (HaV och VM).

Kravet på populärnamn har strukits i respons på remissinstansernas synpunkter.

Kravet på tilldelning av identiteter för ytvattenförekomster har förtydligats i föreskrifterna med hänvisning till ”utpekade ytvattenförekomster”. Inget krav finns på retroaktiv tilldelning av unik identitet. Tidigare, ej längre utpekade, vattenförekomster omfattas därmed inte.

Sista stycket under 5 § om krav på spårbarhet av uppdateringar och korrigeringar av vattenförekomster har för att öka tydligheten flyttats och slagits samman med texten i 15 § (16 § i remissutgåvan). På detta sätt sammanförs föreskriftstext om krav på spårbarhet av uppdateringar och korrigeringar kring all data om vattenförekomster med kravet på att

spårbarhet ska ske genom den unika identiteten för den utpekade vattenförekomsten.

Tillsättning av identiteter har harmoniserats så långt möjligt med motsvarande processer som sker genom andra myndigheters försorg. Detta har säkerställts genom nära dialog och förankring genom HaV med berörda myndigheter inkluderat NV, VM och SGU samt genom att beslut om förändrad ID-sättning föregicks av ett remissförfarande till berörda instanser.

Vidare har direkta felaktigheter justerats. Vissa strecksatser har slagit samman för att skapa ett mera stringent och logiskt textflöde.

Tilldelning av typtillhörighet

- 6 §

Remissinstanserna: NV ifrågasätter i sitt yttrande vilket system, A eller B enligt vattendirektivets bilaga II avsnitt 1.2, som använts för den svenska typologin. För det svenska genomförandet av vattendirektivet bör det vara tydligt vilket system som har valts menar NV som även ifrågasätter behovet av tabell 3 då typtillhörighet redan på förhand tycks vara tilldelad kustvattnen och redovisad i Bilaga 2. Vidare anser NV att den kolumn som anger ”Styrande faktorer” i bilaga 2 inte tillhör indelningskriterierna och att dessa antingen bör läggas i en egen tabell alternativt tas bort om de inte tillför någon väsentlig information.

Flera instanser uttrycker behov av mera vägledning kring tilldelning av typtillhörighet. VM anser att det behövs vägledning kring hur beräkning av alkalinitet och humus ska göras, samt hur mycket data och hur gamla data får vara för att användas vid typningen. Det behöver också klargöras om det är referenstillståndet eller dagens tillstånd som avses.

SLU anser i sitt yttrande att det behöver säkerställas att föreslagen typindelningen av sjöar och vattendrag är harmoniserad med den internationella interkalibreringens typningar, då dessa är de som används vid internationella jämförelser av vattenkvaliteten i Europa.

Ett antal instanser pekar på bristen av data som ingår för tilldelning av typtillhörighet, främst gäller dessa data medeldjup i sjöar. Pågående sker genom SMHI ett arbete för att tillgodose detta behov utifrån lodade sjöar men bristen kommer ändå att vara påfallande under en tid framöver.

Kommentar: HaV utgår från det resonemang kring system A respektive B som presenterats i utredning kring ny typologi för sjöar och vattendrag som genomförts av SLU (*Drakare 2014*, http://pub.epsilon.slu.se/11151/7/drakare_s_140429.pdf). Sverige och

många andra EU-länder har valt att klassificera enligt system B tack vare dess större flexibilitet samt att system A medfört alltför många vattentyper samt inte medger några valmöjligheter. I system B karaktäriseras enligt faktorer som antingen är obligatoriska eller i tillägg (Direktiv 2000/60/EG bilaga II). Ett litet avsteg från system A medför att typologin hamnar i system B. Den svenska typologin enligt nuvarande NFS 2006:1 är Sveriges version på System B vilket också kommer att vara det system som svenska vatten är indelade efter även efter de justeringar som nu gjorts och som presenterats i remissversionen.

HaV avser att ta fram vägledning med mera detaljerad information om tilldelning av typtillhörighet särskilt avseendet t ex hur en vattenförekomstslutning ska beräknas. För de instanser som efterfrågar bakgrundbeskrivning hänvisas till SLUs rapport (*jmf ovan Drakare, S. 2014*). HaV konstaterar att en harmonisering mellan föreslagen typindelningen för sjöar och vattendrag och internationella interkalibreringstyper inte fullgott genomförts och att arbete avseende detta ännu återstår men kommer att utföras snarast.

I tabellerna 1-3 har gränserna mellan typtillhörighet tydliggjorts och även bokstavskoderna efter gränsvärdena har justerats i förtydligande syfte.

I kartan (Bilaga 1) som hänvisas till under 6 § har gränsen mellan Norra och södra Sverige ändrats till att vara 60 breddgraden samt sydgränsen för Dalälvens avrinningsområde utifrån inkomna synpunkter från SLU samt förklarats i text i bilagan. Kartan angav i remissversionen felaktigt att det var limniska ekoregioner som visades vilket har ändrats till "limniska vattentypsregioner"

HaV kommer att initiera insatser för att se till att detta databehov täcks upp men menar efter dialog med forskare på SLU att en initial typning kan utgå från enklare beräkningsmodeller som finns för att beräkna medeldjupet men att det tydligt bör framgå att värdet är uppskattat och ej uppmätt.

Gruppering av ytvattenförekomster

- 7 §

Remissinstanserna: Paragraf 7 är en ny föreskrift i relation till NFS 2006:1. Ett flertal remissinstanser har efterfrågat syftet med grupperingen. En vägledning har också efterfrågats av ett antal remissinstanser som också efterlyser en likvärdig hantering över landet. VM och Länsstyrelsen i Dalarna menar i sina yttranden att

fjällområdet där det är särskilt glest med övervakningsstationer skulle det vara rationellt och motiverat att gruppera flera olika typer baserat på påverkansbilden men att detta hindras genom att samma typtillhörighet krävs för gruppering av ytvattenförekomster.

Kommentar: HaV har ändrat föreskriftstexten med hänvisning till 1 §. Genom 1 § framgår att bestämmelserna i föreskrifterna, däribland 7 §, ska appliceras då myndigheten utför och redovisar uppgifter om ytvattenförekomster enligt 3 kap. 1 och 2 §§ VFF samt redovisar sådana uppgifter enligt 9 kap. 2 § samma förordning, dvs egentligen alla moment som omfattas av föreskrifterna där gruppering kan vara ett alternativ. Möjligheterna till gruppering av ytvattenförekomster framgår ur EU Guidance document 2, 3 och 7 som ett instrument som kan och bör användas i ett flertal arbetsmoment inom vattenförvaltningen. Detta har också påtalats Sverige i bilaterala samtal genom Kommissionen speciellt mot bakgrund till det stora antalet vattenförekomster som finns i Sverige.

HaV ser vidare att de principer som utarbetas (genom företrädesvis kommande vägledning) för gruppering med hänvisning till dessa föreskrifter också kommer att gälla för gruppering avseende övervakning, klassificering och rapportering.

Sista stycket i 7 § har strukits eftersom detta förslag skulle begränsat gruppering av vattenförekomster med punktkällor och då denna begränsning inte fullt kan styrkas genom vattendirektivet eller guidedokumentet. En förutsättning för gruppering är att likartad påverkan gäller för vattenförekomsterna vilket i viss mån förhindrar att ytvattenförekomst påverkad av en större punktkälla inkluderas i ett grupperingsförfarande. Det har också lagts till en formulering om att all gruppering tydligt ska motiveras.

Pågående sker ett utvecklingsarbete på HaVs uppdrag med avsikt att utveckla principer för gruppering av ytvattenförekomster för utformning av en mera preciserad vägledning. Det kan konstateras att innan gruppering kommer att bli ett brett applicerat verktyg behöver underlagsdata finnas tillhanda på ytvattenförekomstnivå vilket inkluderar inventering av befintliga påverkanstryck.

Texten i 7 § harmoniserar i sin utformning med SGUs motsvarande föreskrifter om kartläggning och analys.

HaV noterar problematiken avseende gruppering i områden med gles övervakning, t ex fjällen, men som nämnts under 6 § bör sammanslagningar av typer så småningom vara möjliga i Sverige, om

det går att visa att vissa typer inte är utslagsgivande på de biologiska kvalitetsfaktorerna.

Beskrivning och dokumentering av mänsklig verksamhets betydande påverkan på ytvattenförekomster

- **8 §**

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser haft synpunkter på otydligheter kring om det är typer av påverkan eller redan identifierad påverkan som ska bedömas och hur denna information ska kopplas till databas och ytvattenförekomst samt vad som i så fall avses med ”koppla” och vad som utgör den lämpliga databasen som nämns i andra stycket under 8 § remissversionen. VM menar i sina yttranden att det är otydligt om informationen om påverkanskällans geografiska läge osv ska anges för samtliga påverkanskällor eller enbart om det gäller punktkällor. VISS hämtar, enligt VM, enbart information om punktkällors lokalisering och ID från andra databaser och har aldrig haft ett syfte att lagra denna typ av uppgifter som åsyftas i 8 §. Länsstyrelsen i Kronobergs län m fl instanser menar att ordvalet ”potentiellt” är onödigt krångligt och det borde räcka med ”betydande” påverkanskälla samt att det krävs vägledning för när en påverkan blir betydande eller inte, särskilt vad gäller diffusa källor.

Kommentar: HaV har ändrat rubriken till bestämmelsen till ”Beskrivning och dokumentering av mänsklig verksamhets betydande påverkan på ytvattenförekomster” för att bättre belysa innebörden av regleringen i relation till VFF och vattendirektivet.

Texten i föreskriften har vidare utifrån synpunkter omarbetats i förtydligande syfte och för att bättre beskriva processen som innefattar i ett första steg av identifiering av påverkan varefter bedömning av betydande påverkan görs med hänvisning till behovet av bedömning av risk. Tydligare vägledning kring dessa processen kommer att lämnas genom HaV kommande vägledning om mänsklig verksamhets betydande påverkan och riskbedömning av ytvattenförekomster.

Potentiellt betydande påverkan har tagits bort från texten i förtydligande syfte. Den databas som åsyftas i föreskrifterna menar HaV bör vara primärt VISS.

Den betydande påverkan som ska beskrivas och dokumenteras har preciserats indelning för utifrån vattendirektivets Bilaga II, punkten 1.4.

När det gäller geografiskt läge i andra stycket beaktas inte önskemål om detta i föreskriftstexten. En samstämmighet med formuleringarna i motsvarande föreskrift i SGU 2013:1 har beaktats. HaV menar dock att

noggrannare precisering avseende geografiskt läge samt när en påverkan är betydande eller inte till stor del bör tillgodoses genom nämnda vägledning ovan.

Riskbedömning

- **9 §**

Remissinstanserna: Avseende bestämmelsen som är ny i relation till NFS 2006:1, menar NV i sitt yttrande att risk bör bedömas både utifrån risk för försämring av aktuell status och utifrån risk för att beslutade miljö kvalitetsnormer inte kan nås inom utsatt tid. Och att detta delvis är vad som anges i definitionen av termen riskbedömning i 3 § men inte i den aktuella bestämmelsen annat än som rubrik. NV föreslår att bestämmelsen hålls mycket kortfattad och att definitionen av riskbedömning utgör preciseringen. NV påpekar vidare i sitt yttrande att bestämmelsen är svårbegriplig. Det är otydligt i vilket skede risken ska bedömas och i förhållande till vad och att det bör förtydligas.

Länsstyrelsen i Kronobergs län menar i sitt yttrande att riskbedömningen utgår ifrån betydande påverkan men påpekar att det behövs vägledning för när diffusa källor innebär betydande påverkan eller inte och vilken metod som ska användas för att komma fram till detta.

SGU meddelar i sitt yttrande att de ser positivt på att en ny paragraf införs för att förtydliga steget riskbedömning.

Kommentar: HaV har omarbetat texten i bestämmelsen utifrån inkomna synpunkter i förtydligande syfte och för att bättre beskriva steget med riskbedömning (jmf även HaVs kommentarer under Definitioner 3 § Riskbedömning). Det har också preciserats vad VM ska utgå ifrån i form av underlag vid bedömning av risk. Begreppet potentiellt betydande påverkan har tagits bort och "sårbarhet" har ändrats till känslighet.

Tydligare vägledning kring riskbedömningen och stegen i denna process lämnas genom kommande vägledning från HaV som nämnts ovan.

Ekonomisk analys

- **10 §**

Remissinstanserna: NV anser att det är otydligt vad som innefattas i uttrycket "vattenanvändningens ekonomiska betydelse" och på vilka grunder vattenmyndigheten ska bedöma detta. Länsstyrelsen i

Kronoberg menar att det är oklart om vattenanvändningens ekonomiska betydelse” ska sammanställas på förekomstnivå, avrinningsområdesnivå eller distriktsnivå. VM välkomnar förtydligandet kring ekonomisk analys i remissförslaget men ifrågasätter specificeringen av energiproduktion då de menar att denna information kan vara svår att få ut på grund av bl a sekretess. VM ställer sig även frågande till hänvisningen till direktivets artikel 5 och bilaga III då det i 3 kap. 1 § 3 förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön redan hänvisas till detta.

Kommentar: HaV har beaktat NV:s synpunkt om att det är otydligt vad som innefattas i uttrycket ”vattenanvändningens ekonomiska betydelse” samt på vilka grunder vattenmyndigheten ska bedöma detta och finner att information om den ekonomiska analysen bättre utvecklas i kommande vägledning.

HaV har utifrån remissversionen omformulerat bestämmelsen med hänvisning endast till krav på redovisning enligt 3 kap. 1 § 3 VFF och därmed harmoniserat texten till motsvarande bestämmelse för grundvatten (SGU 2013:1). Hänvisningen till art 5 och bilaga III har följaktligen tagits bort. Det framgår att redovisning av den ekonomiska analysen sker på vattendistriktsnivå.

Register över skyddade områden med vattenanknytning

- **11 §**

Remissinstanserna: NV framför att de har fått uppfattningen att nuvarande system med register över skyddade områden i själva verket är flera register som förs av olika myndigheter beroende på typ av skyddat område. Om det går till på detta sätt kan övervägas om denna bestämmelse ska utformas så att den bättre speglar de verkliga förhållandena. Exempelvis kan ifrågasättas om vattenmyndigheten förfogar över dessa register på det sätt som förutsätts i bestämmelsen menar NV.

VM skriver i sitt yttrande att avseende det skyddade områdets identitet behöver det framgå vilken myndighets unika identitet (ID-domän) som ska tillämpas.

Kommentar: HaV har i respons till NV yttrande omformulerat bestämmelsen till att vara preciserat till obestämd form; register, samt hänvisat till 3 kap. 2 § VFF Avseende ID-domän preciseras detta inte närmare i bestämmelsen och blir därmed ev ämne för kommande vägledning. I det avseendet kan föreskriften anses vara harmoniserad

med SGU 2013:1. Begreppet ”nationellt gällande data” som ansetts som en oklar formulering har tagits bort från bestämmelsen.

Register över utsläpp och spill

- **12 §**

Remissinstanserna: NV uttrycker i sitt remissvar att det, som de också redogjort för i synpunkter beträffande 8 §, inte tydligt framgår vilken form av identifiering som ska ske enligt denna bestämmelse. Inte heller i den nu aktuella bestämmelsen är det tydligt för vilket ändamål underlaget ska användas när det avser identifiering enligt 8 § förslaget till föreskrifter. Om 8 § ändras så att den bestämmelsen blir tydligare, bör även säkerställas att det i denna bestämmelse tydliggörs vad underlaget har för syfte såvitt avser identifieringen enligt 8 §.

VM anser att formuleringen i förslaget som anger att registret ska kunna användas för att ”bedöma vilka ämnen de krav på minskning eller eliminering av utsläpp, som anges i artikel 4 punkten 1. A) iv) till direktiv 2000/60/EG, riskerar att inte uppfyllas” är olämplig.

Formuleringen bör strykas menar VM eftersom det inte finns några ”krav” i ramdirektivet som är direkt gällande i SE och det därmed inte finns grund för att ålägga VM att samla in uppgifter för att göra en sådan bedömning. Det är VM som beslutar vilka krav enligt 4 i RDV som ska gälla för vattenförekomsterna i respektive distrikt.

VM framför vidare att de ser svårigheter med att kunna fylla registret med alla relevanta utsläppsdata p g a brister i dataunderlag. VM ifrågasätter också om den svenska översättningen ”utsläpp och spill” verkligen svarar upp till innehållet i den engelska motsvarigheten ”discharges, emissions and losses”.

Kommentar: HaV har i betydande utsträckning minskat textomfånget i bestämmelsen i förtydligande syfte. Bestämmelsens syfte har i sammanhanget gjorts mera begriplig även genom att 8 § förtydligats. Vidare har HaV beaktat VMs synpunkt om att stryka formuleringen om hänvisningen till artikel 4 i direktivet.

Begreppet ”utsläpp och spill” ändras inte då HaV anser det inarbetat och förekommer i överordnad författning. Synpunkter på behov av ökad tydlighet kring några formuleringar i bestämmelsen har tillgodosetts genom att de tagits bort.

Datahantering

- **13 §**

Remissinstanserna: Avseende 13 § uttrycker flera remissinstanser i sina yttranden att det bör anges den ansvariga myndigheten för att hålla den geografiska databasen uppdaterad. NV menar vidare, som HaV uppfattar det, att det är oklart om det är samma databas för informationen som anges i 14–16 §§ i förslaget till föreskrifter som för informationen som anges i 8 § andra stycket. Om avsikten är att informationen ska sammanställas i en och samma databas, anser NV emellertid att detta kan tydliggöras i denna bestämmelse. Vidare bör i så fall övervägas om all information som databasen ska innehålla, bör anges i en och samma bestämmelse.

Kommentar: HaV har förtydligat att det är Vattenmyndigheten som har ansvar för och även är primär mottagare av databasen. Myndigheten har vidare tydliggjort att det är en och samma databas som avses i 13 § för lagring av information från 8-9 §§ och från 14-16 §§.

En del redaktionella ändringar i texten har gjorts i bestämmelsen utifrån instansernas synpunkter, bl a har ”lagringsformat” ändrats till ”överföringsformat” samt att nätverksbildad geometri ska kunna levereras separat, utan att koppla detta till t ex VISS som aldrig haft nätverksbildad geometri enligt uppgift från remissinstans

- **14 §**

Remissinstanserna: NV menar i sitt yttrande att det bör tydliggöras att det, som har nämnts under synpunkter beträffande 13 § ovan, inte finns angivet var information som omnämns i 14 § ska finnas lagrad. SCB menar att det tydligt bör framgå vem som ansvarar för att attributdata uppdateras i databasen vilket framgår i tidigare §§. NV gör vidare bedömningen att preciseringsgraden av mänsklig verksamhets påverkan i 8 § inte är tillräcklig för syftet enligt 14 §, utan att den typ av betydande påverkan som avses i denna bestämmelse borde vara mer specifik än så vilket bör återspeglas i bestämmelsen. Det är, menar NV, inte tillräckligt att ange påverkan som attributdata i form av t.ex. ”punktkällor”, utan dessa behöver differentieras, beskrivas och helst kvantifieras.

NV menar vidare i sitt yttrande att det bör övervägas om begreppet riskbedömning även ska innefatta risken för signifikant ökning av halter i sediment och biota, enligt 9 §. Det bör finnas ett heltäckande och logiskt sammanhang angående riskbedömning i 3, 9 och 14 §§.

NV bedömer också att ”statusklass” är en alltför vag precisering och nämner att den s.k. Weserdomen (EU-domstolens mål C-461/13) innebär ökade krav på att utgå ifrån de mest preciserade statusnivåerna

när inverkan på status ska bedömas. Det bedöms av NV, vara rimligt att de nivåer som ska anges i databasen preciseras i denna bestämmelse. Slutligen konstaterar NV att det saknas krav på att beslutade miljö kvalitetsnormer ska anges som attributdata, vilket de bedömer bör omfattas av denna bestämmelse.

VM menar att attributdata även bör omfatta ansvarig myndighet (SE1-SE5), som är något annat än distriktskod och att även typgrupp vore bra att ange. Länsstyrelsen i Kronobergs län undrar vad som menas med attributdata och tolkar att attributdata bör innehålla uppgifter som inte förändras som ID, huvudavrinningsområde, typbeteckning mm. Om föränderliga data ska ingå borde i så fall även ingå t ex MKN och undantag vilka hålls uppdaterade och i så fall hur ofta ska uppdateringen göras. SLU påpekar avslutningsvis att det bör framgå att all information ska hållas versionshanterad.

Kommentar: HaV har under 13 § förtydligat att Vattenmyndigheten ska tillse att "den av VM för vattenförvaltningsarbetet upprättade nationella geografiska databas över ytvattenförekomster hålls uppdaterad". 14 § avser attributen som ska koppla till ytvattenförekomsterna nämnda under 13§. Dvs samma databas avses.

Avseende mänsklig verksamhets påverkan, betydande påverkan respektive riskbedömning har detta förtydligats under 8-9 §§ där en ökad detaljeringsgrad har tillförts bestämmelsen. Ytterligare preciseringar ges i kommande, tidigare nämnda, vägledning.

Beträffande behov av ökad precisering för "status" så har detta attribut tagits bort från bestämmelsen då dokumentation i databas kring klassificeringen finns reglerat i andra föreskrifter (jmf 15 § HMVFS 2013:19).

Attributet "typbeteckning" har ändrats till "typtillhörighet" för överensstämmelse med övriga bestämmelser i föreskriften.

Att all information ska hållas versionshanterad anser HaV vara reglerat genom de samlade formuleringarna 16 §.

- **15 §**

Remissinstanserna: VM anser med hänsyn till rapporteringen så bör även referenssystemet ETRS 89 anges.

Kommentar: HaV håller med VMs synpunkt då ETRS 89 är det system som all geometri rapporteras i till kommissionen men har mot bakgrund av att referenssystem för vattenförekomsternas geometrier regleras genom Kommissionens rapporteringskrav strukit bestämmelsen.

- **16 §**

Remissinstanserna: Inga synpunkter på denna bestämmelse har framkommit i yttrandena.

Kommentar: HaV har som nämnts under 5 § flyttat informationen i sista stycket under 5 § om krav på spårbarhet av uppdateringar och korrigeringar av vattenförekomster och vägt samman den med texten i 16 §. På detta sätt har föreskriftstext om krav på spårbarhet av uppdateringar och korrigeringar sammanförts under rubriken datahantering.

- **17 §**

Remissinstanserna: VM menar att det bör framgå att SMHI också är ansvarig för genereringen av UUID med SE-prefix liksom tillgängliggörandet av UUID.

Kommentar: HaV menar att SMHIs ansvar både avseende UUID och VattenID är tillgodosett genom 5 § och av denna anledning tas bestämmelsen helt bort.

Redovisning av uppgifter

- **18 §**

Remissinstanserna: Under denna bestämmelse har få synpunkter inkommit från remissinstanserna.

Kommentar: Vissa redaktionella förändringar och förtydliganden har utifrån dessa bl a har uttrycket ”på begäran” tagits bort från bestämmelsen. Ett tillägg till texten har också gjorts för att undvika redovisning av uppgifter redan reglerad genom annan lagstiftning (HVMFS 2015:34).

- **19 §**

Remissinstanserna: Under denna paragraf har en redaktionell synpunkt inkommit från remissinstanserna som menar på att bestämmelsen har oklara syftningar.

Kommentar: HaV har förtydligat genom att ta bort formuleringen ”samt som XML-fil” då denna redovisning är reglerad genom Kommissionens rapporteringskrav. Även under 14 § har kravet på exportering i XML-format tagits bort.

- Bilaga 1

Remissinstanserna: Se under 6 §

Kommentar: Ny version av karta med ny gräns mellan södra och norra Sverige och dito förklarad i text. Ytor för länen har lagts till kartan för lättare orientering. Se vidare under 6 §.

- Bilaga 2

Remissinstanserna: NV menar att kolumn "Styrande faktorer" kan tas bort om den inte tillför väsentlig information. Se under 6 §.

Kommentar: Kolumn "Styrande faktorer" har tagit bort från tabell 2 av ovan anledning.

Sammanställt av

Jonas Svensson